

PÕLLUMAJANDUSMINISTER

KÄSKKIRI

Tallinn

18 september 2009 nr 136

“Põllumajandusministeeriumi välissuhete strateegia 2009–2018” kinnitamine

Käskkiri kehtestatakse “Vabariigi Valitsuse seaduse” § 49 lõike 1 punkti 1 ja Vabariigi Valitsuse 30. juuli 2004. a määruse nr 264 “Põllumajandusministeeriumi põhimäärus” § 8 lõike 2 punkti 1 alusel:

Kinnitan “Põllumajandusministeeriumi välissuhete strateegia 2009–2018” (lisatud).

Saata: juhtkond, osakonnad

Helir-Valdor Seeder

Reg nr 70000734

09 05712

Kinnitatud põllumajandusministri
18. septembri 2009 käskkirjaga nr 136

Eesti Vabariigi Põllumajandusministeerium

**Põllumajandusministeeriumi välissuhete strateegia
2009-2018**

09 05713

Tekstis esinevate mõistete ja lühendite seletusi	3
1. Sissejuhatus	4
2. Globaalse tegevuskeskkonna väljakutsed	5
3. Missioon	8
4. Visioon	8
5. Strateegilised eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks	9
5.1 Strateegilised eesmärgid	9
5.2 Tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks.....	9
5.2.1 Ettevalmistus	11
5.2.2 Tulemusele suunatus	12
6. Rahvusvahelise mõjutamise foorumid	12
6.1 Mitmepoolsed rahvusvahelised foorumid.....	13
6.2 Kahepoolne koostöö.	16
7. Välissuhete strateegia rakendamine ja järelevalve	20
7.1 Strateegia rakendamine.....	20
7.2 Strateegia järelevalve.....	20
LISA 1. Põllumajandusministeeriumi välissuhete SWOT.....	21
LISA 2. Põllumajandusministeeriumi peamised foorumid Euroopa Liidus osakondade kaupa.....	22
LISA 3. Põllumajandusministeeriumi muud peamised rahvusvahelised foorumid osakondade kaupa.....	28

Tekstis esinevate mõistete ja lühendite seletusi

Codex Alimentarius – ÜRO Toidu- ja Põllumajandus Organisatsiooni ja Rahvusvahelise Tervishoiu Organisatsiooni ühine toidustandardite programm

EL – Euroopa Liit

FAO - ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon

IFAD - Rahvusvaheline Põllumajandusarengu Fond (arenguabi pank)

OECD - Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon

PMAN - Põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogu

PMMN – Põhjamaade ministrite nõukogu

PõM - Põllumajandusministeerium

Usaldusfond FAO juures - Riiklikul rahastamisel põhinev fond, mille vahenditest lähetatakse FAO egiidi all teistesse riikidesse fondi rahastava riigi eksperte

VAU- Valitsemisala arengukava

VEO – Välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakond

WTO - Maailma Kaubandusorganisatsioon

ÜPP – ühine põllumajanduspoliitika

Foorum – Oluline esinduskogu

Rahvusvaheline hea tava – rahvusvaheliselt aktsepteeritud normid käitumise kohta rahvusvahelistes suhetes (nt lepingutest kinnipidamine, oma kohustuste täitmine), mille järgimine suurendab usaldusväarsust

Rahvusvaheline mõju – võimekus suunata rahvusvahelisi protsesse ning selle kaudu saavutada strateegilisi eesmärke

Teadmus – Teadmiste kogu, mis põhineb väärtustel, faktidel ja sündmustel ning on korraldatud info süstemaatiliseks kasutamiseks

Võrgustik – Toimimisviis, mille puhul on kõik toimijad teineteisega tihedalt seotud ning otsusteni jõutakse erinevate otsustustasandite koostöös

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministeeriumi rahvusvahelised suhted on laialdased ja tegevus rahvusvahelisel tasandil aktiivne. Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on maaelu poliitika, põllumajanduspoliitika, kalanduspoliitika kalamajandust puudutava osa ja põllumajandustoodete kaubanduspoliitika kavandamine ja elluviimine, toiduohutuse ja nõuetekohasuse tagamise korraldamine, loomateravise ja -kaitse ning taimeteravise ja -kaitse alase tegevuse koordineerimine, põllumajandusteadus- ja arendustegevuse korraldamine ja vastavate õigusaktide eelnõude koostamine ning põllumajandushariduse poliitika väljakujundamises osalemine ja valdkonna hariduse populariseerimine. Ministeeriumi tegevusalade mitmekesisus tähendab vajadust laialdaste kontaktide ning aktiivse rahvusvahelise sekkumise järele.

Põllumajandusministeeriumi administratiivse arengukava visiooni üheks eesmärgiks on saada rahvusvaheliselt tunnustatud administratsiooniks.

Põllumajandusministeeriumi esindajad peavad aruteludes teiste riikidega pidevalt ministeeriumi valitsemisala puudutavates küsimustes seisukohti võtma. Põllumajandusministeeriumi vastutusvaldkonda kuuluv taastuvate loodusvarade säästev ja turvaline kasutus, põllumajandus- ja kaubandusküsimused ning toiduga varustatus on rahvusvahelistel foorumitel muutunud järjest olulisemaks.

Käesolevas strateegias käsitletakse Põllumajandusministeeriumi tegevust rahvusvahelisel maastikul, mis hõlmab Euroopa Liitu (EL), globaalse tasandi organisatsioone ja kokkuleppeid, piirkondlikke organisatsioone ja kokkuleppeid, kahepoolset koostööd ning muud rahvusvahelist tööd. Põllumajandusministeeriumi välissuhete strateegia koostamisel on lähtutud Eesti välispoliitika eesmärkidest ja alaeesmärkidest ning Eesti arengukoostöö alusdokumentidest – 15.jaanuaril 2003. a Riigikogus heaks kiidetud „Eesti arengukoostöö põhimõtted“ ja 11.mail 2006. a Vabariigi Valitsuses vastu võetud „Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2006-2010“. Rahvusvahelised ülesanded on ministeeriumis jaotatud iga osakonna tegevusvaldkonna järgi, samas kui välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakond (VEO) koordineerib ministeeriumi tööd ELis, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioonis (FAO), Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis (OECD) ning Põhjamaade Ministrite Nõukogu (PMMN) raames ja paljude riikidega tehtavas kahepoolses koostöös. Strateegias eeldatakse, et ministeeriumi ühise protsessina koostatakse strateegia rahvusvahelise mõjutamise kasutamiseks Eesti huvide kaitsmisel. Praktika on näidanud, et tõhus mõjutamine eeldab peale osalemise tähtsamatel rahvusvahelistel foorumitel ka eelkõige proaktiivset, varases etapis toimuvat otsuste tegemise mõjutamist eriti ka selles osas, kuidas asju hakatakse käsitlema ning küsimusi püstitatakse. See on olnud ja jääb Eesti administratsiooni jaoks oluliseks väljakutseks.

Mõistagi on ministeeriumi töös kesksel kohal suhted EL-is selle eri tasanditel nii Euroopa koostöö edendamiseks kui Eesti enda huvide esindamiseks. EL on oluline foorum, mille läbi avaldada mõju suhetele kolmandate riikidega ning rahvusvahelistele läbirääkimisprotsessidele. Lisaks võtab Eesti Vabariigi Põllumajandusministeerium iseseisva subjektina osa paljudest rahvusvahelistest foorumitest.

Käesoleva välissuhete strateegia eesmärk on ministeeriumi tegevuse rahvusvahelise mõju parandamine. Rahvusvahelise tegevuse idee, nägemuse, strateegiliste sihtide ja eesmärkide määratlemisega kogu ministeeriumi tasandil toetab strateegia ministeeriumi ja tema valitsemisala eri valdkondi ja aitab kaasa nende konkreetsete eesmärkideni jõudmisele. Lisaks kaardistab see strateegia ministeeriumi rahvusvahelise tegevuse arvukad foorumid ning nii kahe- kui mitmepoolsed sidemed.

2. Globaalse tegevuskeskkonna väljakutsed

Põllumajandusministeeriumi rahvusvaheline tegevus on Eesti taasiseseisvumisest alates läbi teinud märkimisväärseid muutusi. Suurim mõjutegur põllumajandusele on kindlasti olnud Eesti liitumine EL-iga. Ühise põllumajandus- ja kalanduspoliitika rakendamine liitumishetkest on kaasa toonud EL tasandil langetatavate otsuste tähtsuse järsu tõusu. Samuti võeti liitumisel üle suur osa EL ühisest seadusandlusest põllumajanduse valdkonnas, mis on Põllumajandusministeeriumi igapäevase töö iseloomu paljuski muutnud.

Peamise mõjutamisfoorumina tulebki esile tõsta EL-i, seda nii Ministrite Nõukogu kui ka Euroopa Komisjoni tööprotsessis. Seal langetatavad otsused on Eestile siduvad ning kujundavad põllumajandussektorit, selle võimalusi ning vahendeid igapäevaselt.

Lisaks EL-le on viimastel aastatel aina olulisemaks muutunud aktiivne tegutsemine ka teistes koostöövormides, peamiselt rahvusvahelistes organisatsioonides. WTO mõju maailma kaubanduspoliitika reeglite kehtestajana ning FAO rolli üleilmse suunanäitajana põllumajanduses ei saa alahinnata. Lähitulevikus lisandub neile majanduse arengu mõõdupuuna kindlasti OECD. Globaliseerumine, eesseisvate küsimuste keerukamaks muutumine, poliitikate vastastikuse sõltuvuse kasv ja rahvusvahelise tegevuskeskkonna suurenev ebakindlus ning kiired ja üllatavad muutused on endaga kaasa toonud suuremad väljakutsed, millele vastamisel on oluline roll ettenägelikul käitumisel ning mõjutamisel läbi erinevate rahvusvaheliste foorumite.

Rahvusvaheliste organisatsioonide kõrvalt pole kuhugi kadunud ka kahepoolne koostöö riikide vahel. Põllumajandusministeeriumile on olulised lepingulised suhted Saksamaa liidumaadega ning idasuunaline arenguabi. Lisaks toimivad tihedad kontaktid põhjamaade ning Balti riikidega, nii EL teemade koordineerimisel kui ka laiemalt Läänemere ümbruskonna ühishuvide sõnastamisel. Samuti on prioriteetsed suhted riikidega, kes on Eesti põllumajandusele peamiseks eksportturgudeks. Väikeriigi võimalused mõjutada otsustusprotsesse on eelkõige teostatavad siiski läbi tiheda sidususe maailmapoliitikaga ning ühishuvide defineerimise. Lisaks traditsioonilistele kanalitele tuleb suuta tegutseda koostöös nii kodanike ühenduste kui majanduselu subjektidega. Just viimasel ajal on pandud tähele, kuidas keskkonnakatastroofide edukas ärahoidmine, oluliste rahvusvaheliste kokkulepete üle otsustamine ja rahvusvaheliste mängureeglite kokkuleppimine on peaaegu erandita eeldanud avatud dialoogi kodanikuühiskonnaga. Üha enam defineerivad poliitikakujundamist keerulised võrgustike süsteemid, kus selge vertikaalne hierarhia ei mängi enam kunagisega võrreldavat rolli.

Käesoleva strateegiaprotsessiga seoses on alltoodud tabelis kirjeldatud rahvusvahelise tegevuskeskkonna peamisi muutuseid ja analüüsitud nende otseseid ja kaudseid mõjusid ministeeriumi tegevusele. Järgnevas on toodud tähtsamad esilekerkinud tegurid.

Tabel 1. Rahvusvahelised muutused ning selle tagajärjed ja mõjud ministeeriumi tegevusele.

Märkimisväärsed muutvad jõud	Mõju kavandamisele	poliitika	Tegevused	Vajalikud abinõud
<p>Ülemaailmne nõudluse kasv toidu järele (elanikkonna kiire juurdekasv s.h. ostujõulise elanikkonna)</p> <p>Majandustsiklite kõikumus ning kriiside sagenemine</p> <p>Toit kui julgeolek</p> <p>Maa ilma toidukaubanduse liberaliseerimine</p> <p>Kliimakuksimise tähtsuse suurenenemine</p> <p>Loodusvarade säästva arengu rõhutamine</p> <p>Rõhk taastuvatel energialiikidel ning fossiilsete kütuste vähenemine</p> <p>Vee kättesaadavus ja vähenevad loodusvarad</p> <p>Toiduohutus ja (bio)terrorismi oht</p> <p>Bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja põllumajanduse keskkonnakoormus</p> <p>ELi rolli ja ülesannete muutumine</p> <p>Globaliseerumine, regionaliseerumine ja urbaniseerumine</p> <p>Vananemine ja demograafilised muutused</p> <p>Administratsiooni vähenevad vahendid</p>	<p>Ühishuvide defineerimine, koostöö</p> <p>Politika keerulisemaks muutumine ja vastastikuse mõlvuuse kasv</p> <p>Ettenägelik ning Eesti arvestav haldamine vajadus</p> <p>Eesti eeliste ja riiklike erijoonete rõhutamine</p> <p>Rahvusvahelise mõjutamise prioritseerimine</p>	<p>Vajadus parandada oskusteavet ning rahvusvaheliste suhete olulisuse teadvustamist</p> <p>Eesti erioskusteabe „turustamine“ (eksperdid, rahvusvaheline tunnustus)</p> <p>Võrgustikulaadse tegevuspõhimõtte edendamine ning suurem tarvidus kõikidel tasanditel seisukohti koordineerida</p> <p>Eri foorumite ja kahepoolsete suhete eesmärkide määratlemine</p>	<p>Protseduurid juhendid</p> <p>Lisakoolitus</p> <p>Oskusteabe jagamine ja info parem liikumine</p> <p>Rahvusvaheliste suhete strateegia koostamine</p> <p>Mõjutamise mängeeglitest kokkuleppimine (kes teeb mida, kaasamine)</p> <p>Eesti otsuste seisukohtade kujundamine</p>	

Ülal oleval strateegiakaardil on näidatud tähtsaimad rahvusvahelise tegevuskeskkonna teadaolevad muutustegurid. Need üldtrendsed tekitavad pinget rahvusvaheliste suhete haldamises ja rahvusvahelises mõjutamises. Enamik üleilmseid mõjutusi toovad endaga kaasa tarviduse rakendada võimalikult mitmekülgseid koostöömudeleid. Spetsiifilisemate vahendite piiratus sunnib rahvusvahelisi suhteid haldama viisil, mis võimalikult efektiivselt tagaks Eesti huvide arvestamise ning võimaldaks ette näha üldisemaid trende. Globaliseerumisega kaasneb tõenäoliselt ka suurem spetsialiseerumine, mistõttu on vajalik rõhutada Eesti tugevusi ja eeliseid konkurentsis. Lisategurina tuleb arvestada ka EL-i rolli muutumist, mis on kergesti tuvastatav EL kujunemise ajalugu jälgides, kus algsest kuue riigi spetsiifilisi valdkondi reguleerinud ühendusest on välja kasvanud kogu maailma majandust olulisel määral mõjutav rahvusülene organisatsioon. Eelpoolnimetatud tegurite valguses, kus suletud, vaid oma vahenditele lootval rahvusriigil on aina vähem võimalusi iseseisvalt poliitikat kujundada, ilmnebki selgelt rahvusvahelise mõjutamise tähtsus.

Muutuvas keskkonnas tuleb paremini prioritseerida eri tegevusi, aru saada poliitika keerulisest sisust ja seostest. Oluline on suuta tegutseda erisugustes võrgustikes otsusetegemise eri etappides ja eri tasanditel ning kindlaks määrata riikliku kasu seisukohast olulisi poliitikaid ja tegevusfoorumeid. See omakorda eeldab oskusteabe töhustamist, uute infoedastusmehhanismide kasutamist, kogemustepõhise teabe edasiandmist ning suutlikkust strateegiliselt mõelda. Neid omadusi tuleb edaspidi tugevdada Põllumajandusministeeriumi organisatsiooni kõikidel tasanditel.

3. Missioon

Aitame kaasa konkurentsivõimelise põllumajandus- ja kalandussektori ning maapiirkondade arengule Eestis läbi rahvusvahelise koostöö.

Missioon on tuletatud kogu ministeeriumi ühississioonist, kusjuures põllumajanduse alla on hõlmatud ka toiduohutuse, loomade heaolu ja ohutu elukeskkonna tagamine, lisades sinna rahvusvaheliste suhete komponendi. Põllumajandus- ja kalandussektor on ministeeriumi peamised sihtgrupid, kuid tegevusvaldkond on üha enam suunatud ka laiemale maapiirkonna mõistele, mille jätkusuutlikkuse tagamine on esmane ülesanne, mida omakorda ei saa teostada konkurentsivõimet arendamata. Konkurentsivõimelist põllumajandus- ja kalandussektorit ning maapiirkondade arengut ei suuda rahvusvaheline koostöö iseseisvalt tagada, kuid aitab nende eesmärkide saavutamisele igakülgset kaasa.

4. Visioon

Põllumajandusministeerium on rahvusvahelises suhtluses usaldusväärne partner, kes tegutseb ettenägelikult ning tagab seeläbi oma eesmärkide saavutamise

Muutuvas maailmas on oma eesmärkide saavutamiseks ning riiklike huvide edukaks esindamiseks aina olulisem integreeritud ja teadmuspõhine lähenemine

rahvusvahelistele suhetele, mille kaudu püüda ennustada ning ennetada tuleviku trende, et muutused ei tabaks meid ootamatult. Muutuste tajumisel on oluline roll rahvusvahelisel koostööl, kus informatsioonile ligipääsu tagab usaldusväärsus, mis sünnib enda huvide asetamisest laiemasse vastastikuse sõltuvuse raamidesse ning omapoolsest panustamisest rahvusvaheliste normide kujundamisse.

5. Strateegilised eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks

Kiiresti muutuv ja arenev globaalne tegevuskeskkond ning rahvusvahelise tasandi poliitiliste otsuste saavutamise keerukus esitavad Põllumajandusministeeriumi rahvusvahelisele tegevusele jätkuvalt uusi väljakutseid (vt tabel 1). Rahvusvahelise arengu ennustamine ja ennetava mõjutamise tõhustamine on seetõttu ministeeriumi jaoks järjest olulisem. Riigi ja riigiasutuste poliitika järjepidevus, usaldatavus ja arusaadavus partneritele on väljakutse, millega riigid rahvusvahelise suhtlemise tasandil peavad arvestama. Sellele väljakutsele edukaks vastamiseks on Eesti jaoks oluline kesksete küsimuste kindlakstegemine, analüüs, prioritseerimine ning küllaldaste ressursside tagamine.

5.1 Strateegilised eesmärgid

Alltoodud strateegilised eesmärgid konkretiseerivad Põllumajandusministeeriumi välisuhtluse visiooni järgmiseks kümneks aastaks.

5.1.1 Konkurentsivõimeline põllumajandus- ja kalandussektor ning arenenud maapiirkonnad on teadvustatud Eesti eesmärgina nii sise- kui välispoliitiliselt.

5.1.2 Põllumajandusministeerium on hinnatud ja häid tavasid järgiv partner, kelle oskusteavet tuntakse ja tunnustatakse laialdaselt ning kes on valmis jagama oma kogemusi teiste riikidega

5.1.3 Eesti seisukohtade väljatöötamine Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas põhineb teaduslikel analüüsidel ning need on esitatud rahvusvahelises otsustusprotsessis.

5.1.4 Tugevdatud on avatud ja vastastikku toimivat ülemaailmset koostööd Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluvates valdkondades.

5.2 Tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks

Järgnevalt on esitatud eesmärkide saavutamise kesksed vahendid, mille abil välissuhete strateegiat rakendatakse osakondades ja rahvusvahelistel foorumitel. Ministeeriumi osakondade meetmeid ei ole käesolevas strateegias käsitletud, need arutatakse osakondades läbi 2009. a jooksul. Kuna eri eesmärkide saavutamise

vahendid osaliselt kattuvad, ei ole dokumendis välja toodud kindlatele strateegilistele eesmärkidele vastavaid vahendeid.

Tabel 2. Strateegilised eesmärgid ja tegevused strateegiliste eesmärkide saavutamiseks

Strateegilised eesmärgid	Võimalikud Tegevused Põllumajandusministeeriumi valitsemisala ja ülesannete piires
<p>1. Konkurentsivõimeline põllumajandus- ja kalandussektor ning arenenud maapiirkonnad on teadvustatud Eesti eesmärgina nii sise- kui välispoliitiliselt</p> <p>2. Põllumajandusministeerium on hinnatud ja häid tavasid järgiv partner, kelle, oskusteavet tuntakse ja tunnustatakse laialdaselt ning kes on valmis jagama oma kogemusi teiste riikidega</p> <p>3. Eesti seisukohtade väljatöötamine Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas põhineb teaduslikel analüüsidel ning need on esitatud rahvusvahelises otsustusprotsessis</p> <p>4. Tugevdatud on avatud ja vastastikku toimivat ülemaailmset koostööd Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluvates valdkondades.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kesksete küsimuste kindlakstegemine, analüüs ja prioriseerimine ning küllaldaste vahendite tagamine • Foorumite valik, algatusvõime ja ennetav tegevus Eesti huvide edendamiseks, s.h rahvusvahelise mõjutamise oskuste parandamine • Rahvusvahelise arengu prognoosimine • Rahvusvaheliste heade tavade rakendamine • Strateegiliste partnerite otsimine ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemine, Välisasjatundjate ja -otsustajate kutsumine Eestisse • Rahvusvaheliste ürituste korraldamine Eestis • Rahvusvaheliste organisatsioonide peakorterite või allasutuste Eestisse toomisele kaasa aitamine • Aktiivne seisukohtade koordineerimine erinevate otsustusprotsessi osapoolte vahel ja infovahetus mitmel eri kujul • Kodanike ühenduste rahvusvahelisse otsusetegemisse kaasamise edendamine • Rahvusvaheliste organisatsioonide tegevusviiside mõjutamine avatuse edendamiseks • Rahvusvaheliselt kokkulepitud küsimuste siseriiklik täideviimine

	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvusvaheliste organisatsioonide ja nende tegevusviiside hea tundmine • Teadmusaluse tugevdamine • Ligipääsu võimalus rahvusvaheliste teaduslike kogude ja väljaannete andmebaasidele ning nende Eesti sisene rakendamine • Oma kutseoskuste/oskusteabe parandamine • Maksimaalse võimaliku esindatuse tagamine peamistes sihtriikides ja organisatsioonides • Eesti ekspertiisi kasutamine teistes riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides
--	---

5.2.1 Ettevalmistus

Teadmusaluse tugevdamiseks tuleb otsuste tegemisel üha paremini rakendada nii Eesti kui rahvusvahelisi uuringuid. Paralleelselt on oluline arendada ja tugevdada nii Põllumajandusministeeriumi ekspertide analüüsivõimekust kui ka senisest tõhusamalt panustada põllumajandusvaldkonna teadlaste kompetentsi rakendamisse selleks, et kvaliteetseid uuringuid Eestis juurde toota. Otsusetegemisel vajaminevat uurimistööd tuleb laiendada, kaasates vajaduse korral teadlasi koosolekute ettevalmistamisse ja läbiviimisse ning uurimisasutusi otsusetegemise ettevalmistamisse. Suurepärase allikas otsuste teadmuspõhisuse suurendamiseks on rahvusvahelistest organisatsioonidest laekuv info ning selle oluliselt laialdasem kasutamine.

Töös tuleb rakendada rahvusvaheliselt edukaks osutunud tavadid, mis arvestaksid Eesti võimalusi. Rahvusvahelise mõjukuse suurendamine eeldab strateegiliste partnerite otsimist ja võrgutöö laiendamist nii rahvusvaheliselt kui kodumaal. Mõnelegi asjale saab tõhusalt mõju avaldada kaudsete kontaktide kaudu nii muude ametkondade kui organisatsioonide vahendusel. Põllumajandusministeerium arendab edasi koostööd siseriiklike huvirühmadega, nt luues rohkem sektori- või teemapõhiseid töörühmi.

Tuleb arvesse võtta, et varane mõju avaldamine otsuste sisule eeldab nii ametlikke kui mitteametlikke mõjutamisvahendeid. Rahvusvahelist võrgutööd ja mõjutamist saab edendada eri vahenditega, näiteks olles aktiivne rahvusvahelistel foorumitel, sõlmides isiklikke kontakte rahvusvaheliste subjektidega ning kutsudes praegusest enam eksperte ja otsusetegijaid Eestisse. Lisaks on siin oluline ministeeriumi välisesindajate roll mõjutamisprotsessis ning ministeeriumi osakondade omavaheline hea koostöö, samuti tihe suhtlus allasutustega.

Aktiivne ja avatud infovahetus juba asjade ettevalmistamise etapis on järjest olulisem, et rahvusvahelise töö erinevaid mõõtmeid nagu ühiskondlikku huvi, arvestatakse võimalikult palju. Sellele aitaks kaasa kodanike ühenduste osavõtu edendamine rahvusvahelises otsusetegemises ning tihe koostöö erialaorganisatsioonidega seisukohtade väljakujundamisel.

Eesti põllumajanduspoliitiliste eesmärkide saavutamisele aitab kaasa nende teadvustamine Riigikogu komisjonides (Maaelukomisjon, Euroopa Liidu asjade komisjon ning Väliskomisjon) ning Presidendi Kantseleis, milleks tuleb senisest enam tegeleda teavitustööga. Lisaks on rahvusvahelise edu tagatiseks tihe koostöö Keskkonnaministeeriumiga, seda eriti jagatud vastutuse valdkonnas (nt kalandus, säästev areng).

Eesti poolse efektiivse ekspertabi osutamiseks põllumajandusvaldkonnas on oluline tõhustada koostööd välisministeeriumi majandusdiplomaatidega sihtriikide vajaduste väljaselgitamisel ja Eesti võimaluste tutvustamisel. Prioriteetsetes riikides resideeruvaid majandusatašeisid tuleb regulaarselt teavitada põllumajandusvaldkonna olulistest teemadest ja sektori huvidest. Täiendavalt on vajalik kontaktide loomine ja koostöö Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega, tagamaks kaubandusküsimuste võimalikult efektiivset ja laialdast käsitlemist. Samuti on tarvis jätkata Eestis resideeruvatele välisdiplomaatidele korraldatavate põllumajandussektori arenguid tutvustavate kohtumistega, samuti enne Ministrite Nõukogu aset leidvate EL teemaliste infotundidega ning teatud regulaarsusega kokku kutsutavate foorumite korraldamisega.

5.2.2 Tulemusele suunatus

Põllumajandusministeerium peab paremate tulemuste saavutamiseks osalema rahvusvahelises mõjutamises alates otsusprotsessi varajasest staadiumist. Juhtumite kaupa tuleks hinnata, mil viisil Eesti väikeriigina võiks kõige paremini lõpptulemusele mõju avaldada. Asjatundlikkust ja koostööd vajatakse eriti küsimuste ettevalmistamise algaasis. Rahvusvahelisi otsusetegemisprotsesse ja ka mitteametlikke toimimisviise tuleb tunda võimalikult hästi nagu nt seda, mil viisil ja kes teevad otsuseid ELis ja rahvusvahelistes organisatsioonides.

Uusi väljakutseid esitav globaalne tegevuskeskkond eeldab personalilt pidevat oskuste täiendamist, rahvusvahelise mõjutamise oskuste parandamist ja ka julget algatusvõimet. Rahvusvaheline töö aluseks on erinevate taustsüsteemide mõistmine ja mitmesuguste koostöö – ja läbirääkimisteoskuste nagu näiteks kompromissivõime valdamine. Põllumajandusministeerium peab hoolitsema selle eest, et administratiivne võimekus areneks uutes valdkondades nagu kliimaküsimused ja globaalne toiduga varustatus.

6. Rahvusvahelise mõjutamise foorumid

Käesoleva strateegia üheks ülesandeks on aidata ministeeriumil suunata rahvusvahelise tegevuse vahendeid riiklikele huvidele vastavatele foorumitele ja kahepoolsetele suhetele.

Rahvusvahelise mõjutamise foorumid jagunevad mitme- ja kahepoolseteks. Teatavate küsimuste edendamine võib eeldada aktiivset tegutsemist mõlemates paralleelselt.

Alljärgnevalt on üles loetletud Põllumajandusministeeriumi haldusala kõige olulisemad mitme- ja kahepoolsed foorumid.

Tabel 2. Ministeeriumi tasandil tähtsamad mitmepoolsed rahvusvahelised foorumid ja kahepoolse koostöö partnerid

Mitmepoolsed rahvusvahelised foorumid	Kahepoolne koostöö
<ul style="list-style-type: none"> • EL • ÜRO (FAO, WHO ja muud ÜRO organisatsioonid, konventsioonid jm, nagu nt UNDP, Codex Alimentarius, IPPC, ITPGRFA) • OECD, WTO • Läänemere regioon (3+3, NB8) • Eri valdkondade rahvusvahelised organisatsioonid 	<ul style="list-style-type: none"> • Põhjamaad ja Balti riigid • Venemaa • ELi suured liikmesriigid (1. Saksamaa, 2. Hispaania, Prantsusmaa, Suurbritannia, Poola, Itaalia) • Holland • USA • Türgi • Ukraina • Gruusia • Kasahstan, Valgevene, Moldova, Armeenia, Aserbaidžaan • Hiina

6.1 Mitmepoolsed rahvusvahelised foorumid.

Mitmepoolses koostöös on Põllumajandusministeeriumi tähtsamad foorumid EL (täpsemalt ELi arvukad foorumid, Lisa 2), ÜRO (nt FAO ja muud ÜRO organisatsioonid, konventsioonid), OECD ning eri valdkondade rahvusvahelised organisatsioonid. Eraldi tuleks multilateraalses suhtluses rõhutada Läänemere äärsel regionaalset koostööd, mis toimib nii EL-i (nn 3+3 koordineerimiskoostumised) kui ka Põhjamaade Ministrite Nõukogu raames (NB8). Nimetatud foorumite keskseks ühishuviks on Läänemere regiooni tulevik, mille väljundiks mh ka Läänemere strateegia. Nende raames teostatavasse teaduskoostöösse on kaasatud ka Loode-Venemaa.

Tabel 3. Mitmepoolse koostöö tähtsamad eesmärgid

<ul style="list-style-type: none"> • Globaalsed eesmärgid ja riiklikud huvid: säästva põllu-, kala- ja söödamajanduse edendamine ning toiduohutuse, loomade heaolu ja ohutu keskkonna ning sektori tegevuseelduste tagamine, konkreetset vahendit konkurentsivõime suurendamiseks. • Globaalsete trendide mõistmine ning Põllumajandusministeeriumi poliitikate

kujundamine kooskõlas üldiste suundumustega

- Põllumajandusministeeriumi asjatundlikkuse ja osaluse suurendamine rahvusvahelistes organisatsioonides; sh stažeerimisvõimaluste kasutamine
- Kõikidel foorumitel: ühiskondlik mõju, avatuse levitamine, teadusliku teadmuse ära kasutamine otsusetegemisel, laiem teadmine Venemaa taustsüsteemist, Eesti nähtavuse ja rahvusvahelise maine parandamine ning mõju avaldamine ELi otsusetegemisele rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu Põllumajandusministeeriumi valitsemisala valdkonnas

Euroopa Liit on ainulaadne majandusalase ja poliitilise koostöö partnerlus, milles ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on üks olulisemaid poliitikavaldkondi. ÜPP koos ühise kalanduspoliitikaga loob aluse ELi põllumajanduse, toiduainete ning kalandussektori tugevusele ja konkurentsivõimele. Ühise poliitikaga tagatakse põllumajanduse, kalanduse ja keskkonnakaitse ühtsus ning aidatakse kaasa maapiirkondade majanduse ja sotsiaalse elu arengule. Sealjuures on ÜPP-l oluline roll selliste uute probleemidega tegelemisel, nagu kliimamuutus, veehaldus, bioenergeetika, bioloogiline mitmekesisus ja globaalne toiduainetega varustus.

Eesti on Euroopa Liidu liige alates 1. maist 2004. Põllumajandusministeerium on edukalt lülitunud Euroopa Liidu institutsioonide töösse. Eesti seisukohtade koostamise ja kaitsmise kaudu osaletakse aktiivselt Euroopa Liidu põllumajanduspoliitika väljakujundamisel. Brüsselis tegutseb Eesti Alalise Esinduse põllumajandusüksus, mille erialadiplomaadid koordineerivad ministeeriumi ja tema valitsemisala tegevust Euroopa Liidu otsustusprotsessis kohapealselt, mis võimaldab operatiivset ligipääsu olulisele informatsioonile ning võimaldab tulemuslikku kahepoolset info- ja analüüsivahetust teiste liikmesriikide ning Euroopa Komisjoniga.

Eesti kuulumine ELi institutsioonidesse ning osalemine ÜPP kujundamises aitab kaasa Eesti põllumajandussektori konkurentsivõime, põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldava elatustaseme ning põllumajanduse struktuurse kohanemise tagamisele. Läbi ELi otsustetegemise protsessis osalemise saab Eesti täita ka peamisi Eesti põllumajanduspoliitilisi eesmärke, milleks on maapiirkondade arendamine, keskkonnakaitse, väärtuslike elupaikade säilitamine ning loomade heaolu tagamine.

ELi poliitikavaldkondade kujundamisse saab Eesti panuse anda ka oma eesistumisperioodil, mis leiab aset 2018. aasta jaanuarist juunini. Põllumajanduspoliitika administratiivne ettevalmistamine Eesti eesistumisperioodiks peaks algama piisavalt vara (hinnanguliselt 4-5 aastat enne eesistumist) selleks, et tagada vajalik administratiivsuutlikkus, tööülesannete läbivaatamine ja Eesti Alalise Esinduse põllumajandusüksuse täiendav mehitamine juba 2017. aastaks. Samuti on Eesti administratsiooni ettevalmistamiseks ja parimate praktikate omandamiseks vajalik kahepoolne koostöö erinevate liikmesriikide saatkondadega (Iirimaa, Suurbritannia ja Holland). Selleks, et tagada võimalikult efektiivne ettevalmistus eesistumiseks, tuleb saata Põllumajandusministeeriumi esindaja Suurbritanniasse juba 2015. aasta II poolest, et õppida nt Hollandi, Luksemburgi ning Suurbritannia kogemustest eesistumise korraldamisel.

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) on jätkuvalt ainus ülemaailmne foorum ja asutus, mis käsitleb põllumajanduse ja maaelu arengu, kalanduse ja metsanduse valdkondi, toetades mitte ainult informatsiooni kogumist,

analüüsi ja levitamist, vaid ka sektorite arendamise suutlikkust ja tegeledes tõhusamalt kroonilise toiduainetega kindlustamatuse probleemiga. Eesti Vabariik võeti FAO liikmeks 11. novembril 1991. aastal. FAO kuulub Euroopa Liidu jagatud pädevuse valdkonda, kus Euroopa Ühenduse ainupädevuses olevates küsimustes on põhivastutus Euroopa Komisjonil, kõigis teistes küsimustes aga EL liikmesriikidel.

Oluline on määratleda ja säilitada FAO normatiivsete ja rakenduslike programmide tähelepanu keskpunkt põllumajanduse ja maaelu arengu toetamisel. Enamikul juhtudest on tarvis institutsionaalse suutlikkuse arengut ja tehnilist abi, et teostada normatiivset tööd ja lülitada siseriiklikesse õigusnormidesse rahvusvahelised eeskirjad (muu hulgas *Codex Alimentarius*, konventsioonid ning tegevusjuhendid kalanduse ja metsanduse sektorites). Eesti kogemused ja teadmised annavad meile hea võimaluse pakkuda poliitilist nõuannet ja oskusteavet riikide suutlikkuse tugevdamisel. Põllumajandusministeeriumi esindatus FAO juures Roomas võimaldab suurendada analüüsi ettevalmistusprotsessi efektiivsust, esindatust suuremates komiteedes ja töörühmades ning tutvustada ja luua eeldusi Eesti riiklike ekspertide kasutamiseks valdkondades, mille uuringute ja analüüside tulemustest oleks Eestil võimalik kasu saada.

Lisaks on olulise märgilise tähendusega arenguabi rolli järk-järguline suurendamine ka põllumajandusvaldkonnas ning kujunemine abivajavast riigist teisi abistavaks doonorriigiks, mis on euroopalike väärtuste järgimise lahutamatuks osaks. Selle ülesande paremaks täitmiseks tuleb senisest enam arendada koostööd Välisministeeriumiga arenguabi vahendite kasutamise suunamisel, eriti seoses põllumajandusliku abi üleilmse osatähtsuse märkimisväärse tõusuga viimastel aastatel, millise trendi jätkumist võib toiduainete hinnatõusu tõttu keskpikas perspektiivis ka eeldada. FAO arenguabi puhul tuleb enam kasutada Eesti ekspertide kogemusi, mille rakendamise üheks võimaluseks oleks Eesti usaldusfondi (*trust fund*) loomine FAO juures. Samuti tuleks lähiaastatel kaaluda liitumist Rahvusvahelise Põllumajandusarengu Fondiga (IFAD), mis võimaldaks arengubasse senisest laialdasemalt panustada.

Põllumajandusministeerium toetab FAO püüdlusi suurendada oma tõhusust ja mõjusust oma ülesannete täitmisel ning tema rolli aktiivse ja nähtava partnerina ÜRO peres ja laiemalt globaalsetes foorumites, millele aitab kaasa FAO aktiivne reformimine tõhususe suurendamiseks. Kliendina ootame FAOlt kvaliteetse teenuse pakkumist, eriti normatiivse tegevuse, poliitikaalase ja strateegilise nõustamise, suutlikkuse suurendamise ja andmekogumise vallas.

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) tegutseb eelkõige ekspertorganisatsioonina ja valitsustevahelise mõttevahetusfoorumina, toetades liikmesriikide majandus- ja struktuuripoliitiliste otsuste tegemist. Organisatsiooni traditsiooniliselt tugevate külgede hulka kuulub majandus- ja struktuuripoliitiline analüüs ja suurema osa organisatsiooni tööst moodustavad liikmesriikide majanduspoliitika uuringud. Kõigi eelduste kohaselt peaks Eesti saama organisatsiooni liikmeks 2010. aastal.

OECD analüüs ja organisatsioonis toimuvad arutelud aitavad kaasa Eestis toimuvale otsustetegemise ettevalmistamisele ja annavad välise eksperthinnangu sellele, kuidas

valitsevat poliitikat või struktuure võiks mh ka Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas olevates eri sektorites arendada.

Kuivõrd põllumajandus on üks OECD suuremaid tegevusvaldkondi pakub organisatsiooni liikmelisus võimalust oma seisukohtade paremaks väljatöötamiseks ja laiendamiseks ning tihedamaks koostööks nii muude liikmesriikide kui ka siseriiklikult eri haldusalade esindajatega. Kuna OECD uuringutel ja soovitudel on nii otsene kui kaudne mõju Euroopa Liidu ühisele põllumajanduspoliitikale ning seeläbi ka Eesti põllumajandusele, on oluline olla osaline OECD töös. Organisatsiooni juurde Pariisi oma põllumajanduseksperdist esindaja lähetamine (aastal 2011) aitab kindlasti kaasa organisatsiooni analüüsi paremale rakendamisele Eestis, võimaldades paralleelselt vahendada Eestisse tipptasemel analüüsi, neis osaleda kui ka arendada kahepoolseid suhteid Euroopa olulisima põllumajandusriigi, Prantsusmaaga. Selle täiendavaks kindlustamiseks on ministeeriumi administratsioonis ja teadusasutustes plaanis välja töötada ka vastav töökorraldus, millega kehtestatakse OECD töös osalemise alused.

Maailma Kaubandusorganisatsioon (edaspidi **WTO**) tegeleb riikidevaheliste kaubandusreeglitega globaalsel tasandil, olles vastutav uute kaubanduskokkulepete läbirääkimise ja rakendamise eest. WTO on ainus globaalne organisatsioon, millel on õigus sõlmida siduvaid kokkuleppeid, mis seavad õigusliku aluse rahvusvahelisele kaubandusele. Eesti on WTO liige alates 13. novembrist 1999. WTOs omab sõnaõigust Euroopa Liidu liikmesriikide nimel Euroopa Komisjon.

Hetkel on juba 9. aastat käimas Doha kaubandusläbirääkimiste voor, kus üheks keskseimaks küsimuseks ongi põllumajandusega seonduv. Doha vooru põllumajandusläbirääkimiste peamiseks teemadeks on ekspordi- ja kaubandust moonutavate toetuste vähendamine ning turule ligipääsu parandamine.

Kuivõrd WTO läbirääkimised vormivad olulisel määral Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raamistikku ja konkreetseid meetmeid ning seeläbi Eesti põllumajandust, on läbirääkimiste käigus kokkulepitu Eesti jaoks väga olulise tähtsusega. Doha kaubandusläbirääkimiste voorus on Eesti peamiseks põllumajandusega seonduvaks huviks tagada Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika jätkumise võimalikkus ning globaalselt toimiv põllumajandustoodete turg. Ministeeriumi esindatus WTO juures aitab kaasa oluliste teemade ja küsimuste paremale jälgimisele ning ajakohasele reageerimisele, mis on hädavajalik, arvestades info suurt hulka ning läbirääkimiste ja tööprotsessi kiirust.

Põllumajandusministeeriumi ja tema allasutuste erialateadmised on olulised igal foorumil, kus meile olulisi küsimusi käsitletakse ning tähtis on osalemine juba ettevalmistusetapis. Eelkõige rõhutame osalemist nendes rahvusvahelistes organisatsioonides, mis töötavad välja erinevaid alusdokumente, tehnilisi juhendeid, sertifikaate ja standardeid, mille järgimine on kas kohustuslik või hea tava.

6.2 Kahepoolne koostöö.

1990-ndate aastate algusest on Põllumajandusministeeriumi kõige olulisemateks bilateraalseteks koostööpartneriteks olnud Soome, Rootsi, Taani, Holland ja Saksamaa. Sealjuures on Eesti olnud eelkõige abisaaja rollis. EL-ga liitumise järel on

Eesti välispoliitilised vajadused ja eesmärgid muutunud, millest lähtub ka Põllumajandusministeeriumi välissuhtlus. Endiselt on tähtsamate partnerite seas Põhjamaad, Baltimaad, Venemaa, EL-i suured liikmesriigid, EL kandidaatriik Türgi ning naabruspoliitika idapartnerluse sihtriigid Ukraina, Moldova, Gruusia ja Valgevene. Samuti on olulised võimalikud ühisprojektid idasuunal koostöös teiste EL riikidega. Suurenenud on Hiina Rahvavabariigi olulisus. Uue valdkonnana on üha enam päevakorda tõusmas eestipoolse ekspertabi laialdasem pakkumine ning reformikogemuste jagamine. Uuteks prioriteetseteks piirkondadeks juba varem rolli mänginud idapoolsete riikide kõrval on kujunemas Kesk-Aasia (Kasahstan) ja Taga-Kaukaasia (Aserbaidžaan, Armeenia) riigid ning eriti Türgi.

Tabel 3. Kahepoolse koostöö tähtsamad eesmärgid.

- **Põhjamaad ja Balti riigid:**
 - ühiste huvide kaardistamine ning nende kaitsmise koordineerimine ELi tasandil
 - regulaarsete koostöövormide toetamine
 - kaubandushuvide teostamine
 - ametnike koostöö
 - kogemuste ja heade tavade vahetamine

- **Venemaa:**
 - asjatundlikkuse suurendamine seoses Venemaa küsimustega
 - Eesti kohaloleku tugevdamine sh. esindaja saatmine Venemaale 2013. aastal (esindaja tegeleks ka Valgevene küsimustega)
 - oskusteabe eksport
 - Venemaa kaubandusele mõju avaldamine: kaubanduslike võimaluste ärakasutamine ja ekspordi järjepidevuse tagamine
 - inimeste tervise, loomade ja taimede kaitse põhimõtete ühtlustamine Eesti ja Venemaa vahelises kaubanduses ELi suuniste kohaselt
 - kalaptüügi küsimused

ELi suured liikmesriigid:

- tagada pidev infovahetus EL suurte liikmesriikidega Eestile oluliste teemade osas nt: ÜPP tulevik pärast 2013. aastat ja EL eelarve
- Eesti huvide esindamine regulaarsetes koostöövõrgustikes

Saksamaa:

- kogemuste ja heade tavade vahetamine
- bioenergia, taimetervise ja põllumajandushariduse alane koostöö
- Interreg ja mestimisprojektid
- ametnike koostöö

Prantsusmaa:

- põllumajanduseksperdist esindaja OECDs ning kahepoolsetes kaubandus- ja ÜPP-küsimustes alates 2011

Hispaania:

- kalanduse alane koostöö

- **Holland**

- koostöö põllumajanduse arenguabi ning teaduse ja arenduse valdkonnas
- ametnike koolitamine

- **USA**

- asjatundlikkuse suurendamine USA põllumajanduspoliitika vallas
- uuemate teadusarengute jälgimine: tutvumine põllumajandusteaduse alaste uuringutega

- **Türgi:**
 - kogemuste jagamine EL liitumisläbirääkimiste ja liikmelisuse kohta toiduohutuse, taimetervise, põllumajanduse, maaelu arengu ja kalanduse valdkondades
 - ühiste koolitusprogrammide, seminaride ja konverentside korraldamine
 - koostöö koolituse, turustamise ja teadusuuringute tulemuste vahetamise alal

- **Ukraina:**
 - kaubandussuhete edendamine
 - Ukraina nõustamine seadusandluse harmoniseerimise protsessis EL-ga
 - teaduse alane koostöö
 - ametnike ja erialaspetsialistide koolitamine

- **Gruusia:**
 - kaubandussuhete edendamine
 - Gruusia nõustamine harmoniseerimise protsessis
 - teaduse alane koostöö
 - ametnike ja erialaspetsialistide koolitamine

- **Kasahstan, Valgevene, Moldova, Armeenia, Aserbaidžaan:**
 - kaubandussuhete edendamine
 - teaduse alane koostöö
 - ametnike ja erialaspetsialistide koolitamine

- **Hiina:**
 - kaubandussuhete edendamine
 - asjatundlikkuse suurendamine Hiina põllumajanduspoliitika küsimustes

- Poliitilise toetuse kinnitamine rahvusvahelises koostöös kahepoolse koostöö abil põllumajandusvaldkonnas

- Kõik maad: uute ekspordivõimaluste avamine

7. Välissuhete strateegia rakendamine ja järelevalve

7.1 Strateegia rakendamine

Välissuhete strateegia tähendus organisatsiooni rahvusvahelist tegevust juhtiva alusdokumendina sõltub eelkõige sellest, kas ja kui põhjalikult kogu ministeeriumi eri osakonnad sätestavad välissuhete alased eesmärgid oma valdkondlike arengukavade osana. Koostöös sisuosakondadega viib välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakond ühise metoodika alusel läbi foorumite analüüsi paralleelselt 2010. aasta valdkondliku arengukava ettevalmistamisega, millega seoses hinnatakse osakonna ja sektori seisukohast rahvusvahelise mõjutamise strateegias kindlaks tehtud parandamist vajavaid valdkondi, strateegilisi eesmärke ja nende saavutamise vahendeid ning otsustatakse strateegia rakendamise meetmed. Olulisemad strateegilised eesmärgid saavad kajastatud valdkondlikes arengukavades.

Strateegia rakendamise osana määratakse kindlaks rahvusvahelise mõjutamise peamised oskustebevaldkonnad ja oskusteabe arendamisvajadused.

7.2 Strateegia järelevalve

Strateegia tegevuste ja tulemuste kohta esitatakse igaaastaselt ülevaade põllumajanduse ja maaelu arengu nõukogule (PMAN) välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakonna poolt. Samasugune ülevaade esitatakse ka Põllumajandusministeeriumi teenistujatele. Strateegia eesmärkide saavutamist analüüsib ministeeriumi välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakond, sh vaheanalüüs 2014. aastal.

LISA 1. Põllumajandusministeeriumi välissuhete SWOT

1.1 Tugevused:

- 1.1.1 Põllumajandusministeerium on usaldusväärne partner rahvusvahelistest lepingutest tulenevate kohustuste täitmisel
- 1.1.2 Edukas integratsioon EL institutsioonidesse
- 1.1.3 Esindatus rahvusvaheliste organisatsioonide juures
- 1.1.4 Erialane oskusteave Põllumajandusministeeriumi haldusala valdkondades sh. välisabiprojektide alane oskusteave

1.2 Nõrkused

- 1.2.1 Välisinfo kasutamise oskus
- 1.2.2 Süsteemse info ja tagasiside puudumine
- 1.2.3 Põllumajandusministeeriumi siseste arenguvõimaluste vähene kasutamine (sh. inimressurss)
- 1.2.4 Välissuhteid ei kasutata piisavalt ministeeriumi eesmärkide saavutamisel

1.3 Ohud:

- 1.3.1 Poliitiliste eesmärkide ebamäärasus välissuhete valdkonnas
- 1.3.2 Lühiajaline kogemus rahvusvahelises otsustusprotsessis osalemisest
- 1.3.3 Kaugenemine rahvusvahelisest otsustusprotsessist eesmärgituse tagajärjel
- 1.3.4 Valdkonnanäiliste teemade haldamise ebaselgus

1.4 Võimalused:

- 1.4.1 Valitsusasutuste laialdasem kaasamine ja koostöövõrgustike arendamine
- 1.4.2 Sektori suurem kaasamine. s.h PMAN; (nt: Eesti välisesinduste majandusatašeedele korraldada regulaarselt teabepäevi, et informeerida neid sektori probleemidest. Juhul kui põllumajandusettevõtja plaanib sisenemist välisturule, viia kokku konkreetne ettevõtja ja riigis resideeriv diplomaat)
- 1.4.3 Mitmepoolne koostöö, mis võimaldaks siduda arenguabi prioriteetidid arenguabi andmise võimalustega
- 1.4.4 Põllumajandusministeeriumi lepingute üle vaatamine ja kattuvuste leidmine – kaardistada Eesti ning koostööpartnerite võimalused ja vajadused.
- 1.4.5 Kahepoolses koostöös olukorra kaardistamine meile prioriteetsete riikide ja teemade põhiselt eesmärkide seadmiseks.
- 1.4.6 Ekspertide ja ekspertiisi pakkumine sh. stažeerimine rahvusvaheliste organisatsioonide juures, ennekõike FAO, OECD, WTO, EL institutsioonid
- 1.4.7 EL-i laienemine (nt: Türgi ja Balkan).
- 1.4.8 Administratiivse stabiilsuse tagamine ja administratsiooni võimekuse suurem arendamine sh. Eesti eesistumise ettevalmistamine 2018 jaanuaris.
- 1.4.9 Välissuhetest lähtuvate eesmärkide sõnastamine VAU-des

LISA 2. Põllumajandusministeriumi peamised foorumid Euroopa Liidus osakondade kaupa

	Välissuhete ja eurokoordinatsiooni osakond (VEO)	Maaelu arengu osakond (MAO)	Põllumajandus- ja korralduse osakond (PTKO)	Kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakond (KPTTO)	Taimetervise osakond (TTO)	Toidu- ja veterinaariosakond (TVO)	Kalamajandusosakond (KMO)	Teadus- ja arendusosakond (TAO)	Õigusosakond (ÕO)	Finantsosakond (FO)
Euroopa Liit										
Põllumajandus- ja kalandusnõukogu ettevalmistamine	- Nõukogu (NK) otsustusprotsessi koordineerimine (Põllumajanduse erikomitee (SCA), Alaliste esindajate komitee (Coreper I) ja põllumajandus- ja kalandusnõukogu (PKN) juhiste ettevalmistamine) - Saatkondade esindajate koosoleku läbiviimine - VV (Vabariigi Valitsus) materjalide ettevalmistamine	- Nõukogu töögruppide osalemine (Põllumajandusstruktuuride ja maaelu arengu TG) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Horisontaalsete põllumajandusküsimuste TG; ÜPP kõrgetasemeline TG, teravilja, piima, lihade TG) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Põllumajandus- toodete müügitendamine TG; Suhkru ja isoglükooosi TG; Veini ja alkoholi TG; Non-Annex I toodete TG; Oliiviõli TG; Looduslike kiudude TG; Toiduainete kvaliteedi TG) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Põllumajandusküsimuste TG; Taimetervise TG; Taimetervise kõrgemate ametnike TG) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, Coreperi ja PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Codex Alimentariuse erinevate valdkondade koordineerivad kohtumised; Uuenditoidu TG; Toidu märgistamise TG; Hukkamise määrust ettevalmistav TG; Katseloomade direktiivi ettevalmistav TG; määruse I/2005 muutmist ettevalmistav TG; Veterinaar eksperte (vet. kontrollid, ABP, vet. kulutused) TG-d; Peaveterinaaride TG (VTA – Veterinaar- ja Toiduamet)) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, Coreperi ja PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Sise- ja väliskaladuse TG) - Nõukogu juhiste koostamine - SCA, Coreperi ja PKN juhiste koostamine	- SCA, Coreperi ja PKN juhiste koostamine	- VV materjalide juriidilise ekspertise (nõukogu eelnõud ja PKN materjalid) - Nõukogu juhiste ettevalmistamine - SCA, PKN juhiste koostamine	- Nõukogu töögruppides osalemine (Põllumajanduse horisontaalsete küsimuste töögrupp)
Euroopa Komisjon	- Komiteemenetluse koordineerimine	- Komiteedes osalemine (Alaline)	- Komiteedes osalemine (Alaline)	- Komiteedes osalemine (Kaubandusmehhanismid)	- Komiteedes osalemine (Alaline)	- Komiteedes osalemine (Toiduahela ja loomatervishoiu alaline)	- Komiteedes osalemine (Kalanduse ja loomatervishoiu alaline)	- Komitees osalemine (Alaline)	- Lihisustamise ekspert-	- Komitees osalemine (Põllu-